

et de vobis dico fr̃es mei: q̃ nō sūt
da ante audistis illā euangelicā ta-
bam: q̃ nō baiulat crucē suā et seq̃t̃
me nō p̃t me9 esse discipul9. Para-
ti estote totā animi diligentia huic
adhibere solēpnitati: et corde mag-
no celebrare eā: q̃z magn9 oīno cō-
solationis pariter et exhortationis
thesaur9 nob̃ repositus est i ca: si
fuerit q̃ fodiat et seruetur

Sermo in festo sc̃i andree apli
de virtute crucis et fortitudine i ad-
uersis. et de mūdis piscibus.

Celebrantes hodie
gloriosū beati andree
trūphum: in verbis
gr̃e q̃ p̃cedebat de ore
ei9. exultauim9 et de-
lectati sum9. Neq; ei loc9 poterat
esse tristitiae: ubi tā vehementē le-
tatur et ip̃e. Nemo ex nob̃ cōpassus
est sic patēti: nemo aus9 ē plāgere
exultantē. Alioq̃n et nobis ipse nō
incōgruē dicere poterat: q̃ saluator
crucē baiulās. sequētib9 se et lugen-
tibus ait. Filie iherl̃m nolite flere su-
p̃ me: sed sup̃ vōsipsas flete. Veni-
q; cū duceat ip̃e b̃ñs andreas ad
crucē: plūs q̃ sem̃ et iustū dolēbat
iuste dāpnari. phibē voluit ne pu-
niretur: s; magis ip̃e instātissima p̃-
ce phibuit eos: ne nō coronaret. p̃-
mo ne nō pateretur. // **D**eside-
bat siq̃tē dissolui et esse cū xp̃o: sed
in crucē quā semp̃ amauerat. Desi-
derabat regnū it̃rare: s; p̃ patibulū
Quid ei dicit illi amate sue? Per-
te inq̃t me recipiat: q̃ p̃ te me rede-
mit. Ergo si diligim9 eū cōgaude-
amus ei: nō solū q̃z coronat9: sed

et q̃z crucifig9: q̃z desiderū aīe ei9
tribuit ei dñs: et posuit in capite e-
ius coronā de lapide p̃ioso. **V**erū
tamen dū cōgratulamur ei. q̃ dū
desiderate crucē seui meret̃ āplexu:
mirū valde est. si nō ipsum eius mi-
ramur gaudiū cū cōgratulamur.
Dū enī notis huius vigilias cele-
brantes. i verbis tāte exultationis
cantādo delectemur: putas nō fuit
in nobis qui sc̃i cogitaret et dice-
ret: quid sibi volūt hec. aut vñ tā
noua leticia? **C**erte et crucē p̃iosa
est. et crucē amari potest: et crucē ha-
bet exultationem. Ita est fr̃es mei:
si fuerit q̃ colligat semper lignū cru-
cis vitam germinat: fructificat io-
cunditate: oleū leticie stillat: balsa-
mū sudat spū alumnū carismatū. **N**ō
est siluestris arbor: lignū vite ē ap-
prehēdentib9 eam: arbor fructifera
est. Alioq̃n quomō dñicam occupa-
ret terram? illā dico p̃ciosissimā gle-
bam cū clauoz infixa est radiab9?
Si nō esset hec p̃ciosior cūctis: et
fructuosior vniuersis? nūq̃ illo plā-
taretur in orto: nec illā pmitterē
vincā occupare. **V**eni9 q̃d mirū si
crucē suauitate dedit: q̃ dedit et ig-
ni? Aut quō crucē videat insipida:
ubi dulcē sapit et flāma? **Q**uid enī
sapiebat lauretio ignis ille cū ride-
ret carnificis? et iudicē subsānaret?
Quid nos ad ista dicim9 fratres.
tur nō sapit etiā nobis que pro xp̃o
est tribulatio: nec gustam9 et nos
manna absconditum? **D**ic enī vic-
tus esset omnino dyabolus: nec
haberet penitus quod auferret.
Sufficeret nobis hoc vñ aduers9

duplicem maliciam inimici. Habet
quippe nequissim⁹ ille laqueos: ha-
bet et iacula/vt pote callidissimus ve-
nator hoim. solū sitiens sanguinem
animarū. Alios telis appetit malici-
ose cuiuslibet seductionis: et i eis vul-
nerat multos. quorū tenuis est paci-
entia. Alios voluptatib⁹ irretire la-
borat: et in hijs certe cōdudit mul-
titudinem copiosa eorū qui in terra
repunt: aut volitāt iuxta eam. **¶**
¶ Vit ergo gaudiū in tribulatione:
et iam nō habet malign⁹ unde illi-
ciat: nō habet unde deiciat. Libera-
sum⁹ a laqo venatū: parit⁹ a vbo
aspero. Nichil ei proficiat inimic⁹
in eo quē cur xpi delectat. si carna-
lem suggesseit delectationē: et fili⁹
iniquitatis nō apponet nocere ei: si
ad exasperandū animū ei⁹ quālibet
inmittere temptauerit amaritudinē.
Non curat delicias qui ieiunio pas-
citur: multo min⁹ marmurac⁹ potest
pro eo i quo etiā delectat⁹. Posuit
plane altissimū refugium suū: vbi nec
muscipula inimici timēda sit. nec sa-
gitta. Immo vero mūdus piscis ē:
squamas parit⁹ et pēnulas habens.
¶ Porro sicut frustra iacit rethe
ante oculos pēnatorū: sic frustra ia-
ciatur telū i squamas locicatorū. Hu-
iusmodi siquidē pisces mūdus esse/
legalis sactio iudicat: q̄ q̄ pēnis le-
uatur ⁊ ptegitur squamis: siue il-
li i mari sint. siue in flumine. siue in
stagno. **¶** Habet et⁹ h⁹ mare mag-
num ⁊ spatiosū pisces mūdus: ⁊ dñi-
ca dignos mēsa: q̄ ⁊ ex hijs q̄ seculi
latitudine habitu atq; vñt. re-
liquit sibi multa milia quos apos-

tolica sagena trahit: vt cum educta
fuerit segregetur a malis. Vbi sanc-
seabit et hic noster piscator hoim:
qui totam post se achaiā trahit. **¶**
Habet ⁊ flumē pisces mūdus: qui
cū q̄ iter dispēsatorē fideles iueni-
untur. Flum⁹ q̄ppe est p̄dicatorū or-
do. nō in eodē pmanēs loco: s; exte-
rens se/et arces vt diūsas irrigat
terras. **¶** Vñt et in stagnis mūdi
pisces: q̄ in claustris seruiūt deo in
spū et veritate. Merito siquidē stag-
nis mōsteria cōpāt⁹: vbi quodāmo-
do iaccerati pisces/ euagadi nō ha-
bēt libertatē: quo videlicet pati sūt
semp ad epulas spūales. diētes sin-
guli intra se. Cū veniet q̄ me defe-
cat: Cūcis dieb⁹ q̄b⁹ nūc milito:
expecto donec veniat imutatio mea.
¶ Porro vt de lege supra memi-
nim⁹: siue i mari. siue i flumine. siue
in stagno/ illi mūdi sūt pisces. q̄ squa-
mas ⁊ pēnulas hñt. Vñt autē squa-
me multe. s; vna ex eis q̄dāmodo lo-
uca cōtexit⁹: q̄ vna ē patie viri⁹: li-
cet singul⁹ tribulatioib⁹ exhibere sin-
gulas videamur. **¶** Itā vñt sicut s; q̄
mas ad patiā: sic pēnulas q̄z ad
hilaritatē arbitroz nō incōgrue pos-
se referri. Hylaitas q̄ppe leuat ⁊ s; b
leuat: vt salt⁹ quosdā dare videat⁹
i altū/ q̄s q̄s exhilarat. Hanc vt du-
as pēnas hēam⁹: duplex nob hyla-
ritas q̄rēda ē. Et forte p̄pterea docz
aplūs. ille ei vere pēnas hēbat q̄b⁹
et i terai vñt celū cape⁹ ē. ⁊ volauit
etiā i padysū: nō solū glari i spe s;
et glari i tribulatioib⁹. Porro s; i s; b
lume volat. q̄s q̄s ille ē. quē nō modo
futuroz expectatio bonozū. s; pñtū

malorum exhibitio ipsa delectat: ita
ut in ea etiam gloriatur. Tale cer-
te hunc iuvenim? beatu apostolum?
talem miramur: tale merito p'dica-
mus. Unde et triplice licet considera-
te gradu: incipientiu/ p'ficientiu/per-
fectorum. Initium eni sapientie timor
domini: mediu sp'us: caritas pleni-
tudo. Deniq apostolu audiz: quia
plenitudo legi est caritas. Qui imi-
tatur a timore/etate xpi sustinet paci-
enter: qui p'fuit in spe portat liben-
ter: qui consumatur in caritate. am-
plectitur iam ardet. Vol? iste est
qui dicere possit: quia amator tuus
sum sep/et desideravi amplecti te longe
est vox illa ab eo q sustinet qdē: s
optinet omnino si posset fieri nō venis-
se in hora hac. Deniq: si nō videret
ar temerari? longe est ab ea voce: pa-
ter si fieri potest. transeat a me talis
iste. Quid eni? Certe sup azellu of-
fenderat: ut ne hic quide hostib? re-
linqueretur. // **A**gnosco plane in-
duce belli militis pusillanimitas trepi-
dationem: agnosco egroti vocem in-
medico. agnosco infirmatā gallinā
cum pullis. cōsidero caritatem. stupeo
miserationē. expauesco dignationē.
Misericors dñs nō beati adzre ro-
bastu sibi suscepit affectu: quia nō
est sanis op? medic? s male habē-
tibus. Vi quē forte dignatio scāda-
lisat: plane meretur audire. Nōne
ocul? tu? nequā ē quia ego bon? ?
Huc enim odor vite in mortem est
Quid magnū fuerat dñe ihesu. si
arctēte hora ppter quā veneras. i
trepidus staret: tanq? qui potestate
hobebas ponēdi aīam tuā? nemo

tollebat eam a te? Aut non longe
glorio si? fuit quādo quidem totum
propter nos agebatur. ut nō modo
passio corporis. s etia cordis affec-
tio pro nobis faceret: ut quos divi-
ficabat mors tua. tua nichilomin?
et trepidatio robustos/et mestitia le-
tos. et tediū alacres/et turbatio qui-
etos faciat. et desolatio cōsolator ?
Tego quide in lazari resurrectione:
quia infirmus spiritu? turbavit se
ipsum. **E**z esto interim quia se ipse
turbavit nō conditionis necessitate:
sed sue beneplacito voluntatis. Nūc
autem aliquid iam apli? audio. **E**z
adeo siquidē prevaluit ea que forte
est ut mors dilectio: ut xpm dei an-
gelus cōfortaret. Quis quē? Evan-
gelistā audiz: apparuit iquit angel?
cōfortas eū. Quem eū? Plane eū
an nascituro claus? patuit vginis v-
terus: cui? nutu aq in vinū mutata
est: cui? tactu lepza fugata est. sub
cui? platē solidū mae stetit: ad cui?
vocē mortui surrexer: deniq: cū qui
portat oīa vbo virtutē sue: p quē
scā sūt oīa: p quē vniūsa subsistūt.
etiam et angel? ipse. Et qd dicom ?
Quem eū? **M**in? eni miraret: si nō
penitus esset idiabile. Cōfortas q
eū: cui? ne ipse quide cōfortator su?
cape poterat maiestate. **N**ogo te an-
gele quē cōsolator? An ignorabas
quis esset: ad quē cōsolandū venie-
bas? Certe cōsolator ē. certe padis-
tus est: alioqñ nō daret/alīū para-
clitū a p're nūttēdū aplis. si nō esset
et ipse parclit? **D**eīq: agisco q i hipo-
parclitū maxi. agisco parclitū beig-
nissi: q apc sit hys q inbulato sūt

corde. Non despecto iam domine etiam si molesta michi videatur tribulatio quam patior: etiam si pugillanibus sum: etiam si despectus ut transferatur a me calix: non despero iquam: dumodo addat et ipse verumtamen non sicut ego volo sed sicut tu. **V**idua etiam ex hoc ipso non ad carnalem siue caducam reuertere consolationem: sed ad angelicam sed ad spirituale sed ad celestem. Ita plane dumodo non murmure: id enim peius separaret a te si non atque respiceretur: non tenuo etiam si opus habeo consolari. **Q**uid enim? Agnosco vocem meam in saluatore: et de salute despectus? **P**lane in paciencia mea possidebo animam meam. **V**erumptamen proficere volo si possum: nec statim ad tepalem salute esse contentus. **Q**ui timet deum ait sapiens faciet bona. **S**ed parum est: scriptum est enim. Declina a malo et fac bonum: inquit pacem et persequere eam. **N**oli esse salute contentus: quere pacem: ne tibi sit in periculo etiam salus ipsa. **A**udi ergo angelum nato eo qui facit pacem nostram exultantem atque canentem. **P**ax in terra hominibus bone voluntatis. **Q**ue autem bona nisi ordinata voluntas? **Q**uoniam illa est inquit? **P**rofecto que rationi consentanea est dicentem: quia non sunt condigne passionibus huius temporis ad futuram gloriam que reuelabitur in nobis. **H**oc si iam sentiri cepisti: haud dubium quin libenter fecas crucem domini et dicas. **P**aratus sum et non sum turbatus: ut custodiam mandata tua. **A**ttamen si vis esse perfectus: unum adhuc tibi est necessarium. **Q**uid illud inquires? **P**rofecto gau-

dium in spiritu sancto. **N**iquidem et is qui timore coercetur et patiens est: et qui ratione spei ducitur et benivolus est: nisi fuerit etiam seruens spiritui facile labi potest. **P**orro que per spiritum diffunditur caritas: et patiens et benigna est: et quod est amplius etiam nunquam exadit. **I**n primo denique mandato quod parentibus nostris datum est: si diligenter consideres: et eua patiens et adhaec benivolus fuisse videtur. **Q**ui a tamen uterque cadit: liquet quod stabili non erat ille vel illa gradu. **V**idit mulier lignum ait scriptura quod esset pulchrum visu: et ad descendendum suauem non tibi videtur vix continere manu? **D**ic et ubi a serpente interrogata est: videtur si non manifeste sonent verba eius: molestum ei fuisse mandatum. **E**x omni inquit ligno paradisi comedimus: de ligno autem scientie boni et mali dixit nobis ne comedamus. **N**on dixit. sic est voluntas creatoris: quare sic ipse nouit: nobis sufficit obedire. quia vita nostra in voluntate eius. **I**taque facile seducta est mulier: et promissio credere et atque se persuasione. **V**ir autem non seductus est: sed subuersus mulieris amore. **O**portet enim semper seruare mandatum quod sibi utile nouerat: si non mulier ei aliud suaderet. **N**ec aliquam in seruanda mandatum visus est pati difficultatem: sed que bona erat voluntas non habuit fortitudinem: quia non habuit feruorem. **F**ortis quippe est ut mors: non patientia aut spes sed dilectio: non timor a ratio sed spiritus fortitudinis. **D**icit paciencia sic oportet fieri: quia timore urgetur. **D**icit voluntas bona sic

oportet fieri: quia timore urgetur.
Dicit voluntas bona: sic expedit et
 sic agendum est: quia spei attrahitur
 ratio. Caritas vero que inflamat
 a spu. neq; sic oportet dicit neq; sic
 expedit: sed sic volo inquit sic cupi
 o: sic desidero vehementer. **V**idetis
 quanta sublimitas: videtis quanta se
 aruitas. quantaq; suauitas caritate?
Felix aia que ad hunc puenit sta
 tum. **N**ec sane desperandum nobis:
 quadoquidē eius q ad hunc puenit
 gradu. ob hoc maxime memoria ce
 lebatur: ut ipsius et inuocemur auxi
 lium. et puocemur exemplo. **P**lus
 dico: et ex nobis nonnullos videre
 michi: videtis i hoc gradu. **S**i dicit
 beatus andrea aplm esse. non posse te
 qui pusill9 es. eius sequi vestigia:
 puteat certe vel eos qui teū sūt nā
 imitari. **N**emo repente fit sumus.
Ascendendo nō volando apprehendi
 tur sūmitas scale. **A**scendam9 ergo
 velut duob9 qbuscūq; pedibus: medi
 tatioē et oratioē. **M**editatio siquidē
 docet qd desit: orō ne desit obtinet.
Alla viā oñdit: ista deducat. **M**edi
 tatioē siqdem agnoscam9 iminētia
 nobis pcula: oratioē euadim9: p
 tante dño nro ihu xpō.

Vermo sedus de pfecta obediē
 tia et de passione sci andree.

Beati andree apli solēpnitas
 hodie celebrat: quā si pia sol
 licitudine pserutemur: multa iueni
 m9 in ea que edificent aīmas nrās.
In ipō siqdem cōuersionis sue iūdo
 magnū nobis pfecte obediētie p
 tat exemplū: qd quidē xpianis oī

b9 necessariū: nobis est tñ car9 am
 plectendū: qui nūmum specialiter
 ex ipā pfectione nrā tenemur obedi
 entie debitores. **C**apiēs nūmulati
 us est: pmo ipsa sapiētia cui necesse
 habemus reddere hūc obediētie nū
 mū: nec suscipiet eū. nisi et integer
 inueniat et sine aliqua falsitate. **N**ā
 si discutim9 et dijudicam9. et in hoc
 quidē pcepto obedi9: nō in illo:
 fractus est nūm9. non suscipiet eum
 xpūs: a quo nūmū tenemur nūmi
 nō fracti sed integri debitores. **O**m
 nes enī obediētiā simpliat et sine
 vlla exceptione pmisim9. **E**t si qd
 obediat quidē sed simulatorie et ad
 oculū. murmuret autē in abscondito.
 falsus est nūm9 eius: plūbum ha
 bet nō argentū: et iniquitas sedet sup
 talentū plūbi: dolose agit sed in cō
 spectu dei: qm deus non iridetur.

Vis audire perfecte obediētie
 formā? **V**idit dñs ait euāgelista pe
 trū et andrea mittētes rethe in ma
 re: et ait illis. **V**enite post me: facia
 vos fieri piscatores hoīm. **F**aciā in
 quit de piscatorib9 piscatores: pmo
 pdicatores. **A**t illi cōtinuo nichil di
 iudicantes nichil hesitantes. nō solli
 citi vñ viuētē: nō considerātes quō
 tudes hoīes et sine litteris/pdicato
 res fieri possent: nichil deniq; inter
 rogantes: sine oī mora relictis rethi
 b9 et nauī. secuti sūt eum. **A**gnosce
 scites qm propter nos scripta sunt
 hec: singulis aīis in cōtra cōtānt:
 ut discētes vere obediētie formā: cas
 tificetis corda vestra in obediētia ca
 ritatis. **H**ec nūmum est. q sola obe
 diētie cōmendat nūmū: hec illius

argentum est probatū atq; purga-
tum. **V**ola est caritas: que obedi-
tiam gratā facit et acceptabilem deo.
Hylare enī datore diligite deus. **E**t
ite. **S**i tradidero inquit corpus me-
um ita ut ardeam: caritate autē nō
habēā: nichil michi prodest. // **V**ultis
ut et de ipā q̄q; bñ apostoli
huius passione quā nūmū hodie ce-
lebram⁹. laquamur aliquid ad lau-
dem xp̄isti: et edificationē vestrā?
Audistis certe cū peruenisset beatus
andreas ad locū ubi crux parata e-
rat. quomodo confortatus sit in dō-
mino: et per spiritū quē vna cū cete-
ris apostolis in igneis linguis acce-
perat. verba vere ignea loqueretur.
Videns ergo paratā eminus crucē.
nequaquā ut exigere videretur morta-
lis infirmitas facies eius expallu-
it: nequaquā sanguis eius gelatus
est: non steteret come/ aut vox fauci-
bus hesit: non contremuit corp⁹: nō
mens turbata est. non recessit ut
assolet intellectus. **E**x habūdantia
cordis os locutū est: et caritas que
fervēbat in corde. q̄si scintillas quas-
dam ardentissimas emittebat in vo-
ce. **Q**uid enim beatus andreas cū
sibi paratam ut dixi crucē eminus
cerneret loquebatur? **C**ruce inquit
diu desiderata. **E**t iā cupiscēti aīo
preparata. **E**t securus. **E**t gaudēs vōio
ad te. ita ut et tu exultans suscipias
me discipulū eius qui pependit in
te: quia amator tuus semp fui. et
desideravi amplecti te. // **O**bscuro
rater homo est q̄ loq̄tur hec? **A**n
non est homo sed angelus: aut no-
ua aliqua creaturā? **H**omo plane si

uilius nobis passibilis. **N**am passi-
bile cum passio ipsa testat⁹: qua op-
propinquatē iam letabundus exul-
tat. **U**nde ergo in hoīe noua hec
exultatio: et leticia hactenus inau-
dita? **U**nde in tanta fragilitate tā-
ta constantia? **U**nde in homine tā
spiritualis mens tam feruens cari-
tas: animus tam robustus? **A**bsit
ut a seipso tantam ei credamus ines-
se virtutem. **D**onū perfectū est des-
cendens a patre luminū: ab eo uti-
q; qui facit mirabilia magna solus.
Plane spiritus erat dilectissimū quī
adiuuabat infirmitatē eius: et quē
diffundebatur in corde ipsius cari-
tas fortis ut mors. **P**rimo et fortior
morte: cuius o si et nos partīpes
inueniamur. **E**cce enim molestus
est nobis penitentie labor: et corpo-
ris afflictio grauis. abstinentia one-
rosa: vigilijs dormitat anima nos-
tra p̄ tedio: nō ob aliud sane q̄. **I**psa
ē inopiam spiritus. **I**pse enim si ad-
esset / adiunaret sine dubio infirmi-
tatem nostram: et sicut beato andre-
e crucē et mortē ipsam. sic nobis
quoq; laborem. **E**t penitentiā nostrā
faceret non solum non molestā: sed
etiam desiderabilem. atq; omnia
delectabilem esse. **S**piritus enim
meus ait dñs super mel dulcis: ita
ut ne ipsa quidē dulcedini eius pze-
ualere queat amarissima licet mor-
tis amaritudo. **Q**uid non tempera-
bit illa dulcedo: que mortem quoq;
facit esse dulcissimam? **Q**ue resiste-
re possit asperitas vñctioni illi: que
mortem quoq; facit suauissimam?
Cum dederit ait dilectis suis sompa-

num: ecce hereditas dñi. Quā mo-
lestiam nō expellit gaudiū illud?
qđ mortē quoq; ipsā facit esse leti-
tiam? // **Q**ueram⁹ hūc spm̄ fra-
tres? tota sollicitudine operā dem⁹.
vt mereamur habere hūc spm̄? ym-
mo vt quem iā habem⁹ habūdāt⁹
habeam⁹. Quicūq; enī spm̄ xpi nō
habet: hic nō est ei⁹. Nos autē nō
accepim⁹ spm̄ mūdi hui⁹? s; spm̄
q̄ ex deo est: vt sciamus q̄ a deo do-
nata sunt nobis. Testimoniū pñti-
e ei⁹ pñent opera ipsa salutis et vi-
te: que nullaten⁹ agere possem⁹ ni-
si spūs q̄ viuificat spūs saluatoris
adesset. Queram⁹ igitē vt dona sua
multiplicet in nobis: et spm̄ suū au-
geat q̄ iam pñitias dedit. Nullū
enī pñtie ei⁹ oīno cert⁹ testimoniū
est. qđ desiderū grē aplioris: quō ip-
se dicat. Qui edūt me adhuc esuri-
ent: et q̄ bibunt me adhuc sitient.
// **H**z fortasse nobis multoz cō-
scientie iam vñct. Desideram⁹ q̄
dem hūc spm̄ q̄ sic adiuvet infirmi-
tate nrām: s; inuenire nō possum⁹.
Et ego dico. Propterea nō iueni-
tis: qz nō petitis. Propterea nō ac-
cipitis: qz nō petitis. Petit⁹ et nō ac-
cipitis: eo qđ negligent⁹ petitis. Ni-
hil enī aliud expēat: nichil aliud
qñt de⁹. nisi vt sedule et cū deside-
rio requirat. Deniq; qñ negabit pe-
tentib⁹? qđ eā nō petētes puocat
et hortat⁹ vt petāt? Si vos iqt cū
sitis mali nōtis bona data dare fi-
liis vestris: qđ magis pz vester ce-
lestis dabit spm̄ bonū petentib⁹ se?
Petite ergo timi. petite sine inter-
missioe: petite sine hesitatioe: et i

oib⁹ opib⁹ vestris dilēssimi ac sua-
uissimi hui⁹ spūs pñtiam et auxili-
um inocate. // **E**t nos ergo frēs
necesse habem⁹ cū beato adreā tol-
lere crucem nrām: ymo cū eo quē et
ipse secut⁹ est dñs saluatore. Inde
enī sic letabat⁹ inde sic exultabat:
qđ non solum p eo sed et cū eo mori
videretur. et complātari similitudi-
ni mortis eius: vt compatiens eā
am cōregnaret. Cū quo vt siml cū
cūfigamur et nos: attentis aurib⁹
cordis audiamus vocem dicentis.
Qui vult venire post me abneget
semetipsū: et tollat crucem suam et
sequatur me. Ac si dicat. Qui me de-
siderat se despiciat: qui vult facere
voluntatem meam. discat frangere
suam. // **S**ed continuo bella insur-
gunt: armantur aduersus nos pa-
tius inimici. Et nos armemur cō-
tra: sed inuitemur arma regis nrī:
vt tollamus et nos crucem nostrā:
in qua de inimicis omnibus trium-
phemus. Audi enī quod psalmis-
ta promiserit: ymmo spiritus scūs
per os eius. Danto inquit arāda-
bit te veritas eius. haud dubium
qui altissim⁹: de eo siquidem loque-
batur sicut manifeste indicant ipsi
us psalmi precedentia verba. Ad
quid fratres scuto arādamur? ni-
si quia nos vndiq; mala arādat.
Deniq; quid cause sit vt te scuto
arāundet attente. Danto inquit ar-
āndabit te veritas eius. Ad quid
ei? Non timebis inqt a timore noc-
turno: a sagitta volāte i die: a ne-
goāio pābulāte i tenebris: ab iur-
su et demoio meridiano. Vides ne

q̄ necesse sit vt scuto circūdet veri-
tas: quē sic hostiū tela arāunt?
Ab inferiori ei p̄te timor nocturnus
insurgit: a sinistro sagitta volat in
die: a dextreis pābulat negotiū te-
nebrosū: et vt nichil sit vacuū. a
superiori parte demoniū meridianū
occurrit. Nos autē miseri et misera-
biles vianis totē serpentib⁹ ⁊ telis
igneis vndiq; volātib⁹ et insurgēti-
bus iuuas. nichilōn⁹ p̄uāosissi-
ma securitate ⁊ negligētia dormita-
mus et corpe m⁹ oīo: vāitatib⁹ ⁊
scurilitatib⁹ idulgēti⁹: ⁊ tā pigri
ad spiritalia exercitia ac si iam par-
sit ⁊ securitas: et non sit milia vī-
ta hoīs sup̄ terrā. **H**oc ē dico vob̄
timē qd me vehemēt⁹ terret. ⁊ oī
no timoris acerbissimū gladio tras-
uerberat aīam meā: q̄ inter tāta
p̄iula minus timorati. min⁹ exerci-
tati. min⁹ q̄ necesse sit solliciti vide-
amur. **D**icte vnū e duob⁹ heapsa
negligētia nrā pbat: aut oīno tra-
ditos nos hostib⁹ et nescire: aut cer-
te si inter hec cōseruamur ei q̄ tunc
nos ingratos nimū iueniri. **Q**uo-
niam vtrūq; qd p̄iuli habeat: satis ē
manifestū. **P**ropterea obsecro
vos dilectissimi ip̄a nos exaltet hos-
tium malicia p̄uigil ⁊ instantia eo-
rū maligna. qua tā seduli tā solliciti
sūt in nrām perditionē: nosq; solli-
citos faciat et circūspectos. vt in ti-
more et tremore nrām ipsoꝝ salutē
opemur. **E**cce in cruce sal⁹ nrā: tñ
vt ei viriliter inherēam⁹. **V**erbum
crucis aīe oplūs p̄uētib⁹ quidē stul-
ticia: hīs at qui salui sūt id est no-
bis dei virt⁹ est. **I**p̄a est scutum quo

circūdamur: vt eius cornua quatuor/
quadrifaria hostiū tela repellāt.
Vit ergo inferius cornu cōtra ti-
morem nocturnū. id est aduersus
pusillanimitatē que de afflictione
carnis p̄cedit: vt id qd sub nobis
est corpe. casigare viriliter studea-
mus. ac subiicere seruituti. **V**i q̄s
vero vobis in facie maledicat. si q̄s
in apto male suadere conat⁹: in die
volat sagitta ⁊ a sinistro est: nichil
omin⁹ sinistro cornu cuius exapi-
enda. **Q**uod si adulatur. si q̄s p̄sulē-
tis aīo. venenū p̄p̄inat fraterne
detractionis. et odiū seminare cona-
tur: si deniq; unquū aliqd tanq̄ ius-
tū p̄suadere temptat. a dextreis mi-
chi est iste: ⁊ iudas est osculo me p̄-
dit: ⁊ dextero cornu cuius negotiū
pambulans in tenebris necesse est
propulsari. **E**cce ecce demoniū me-
ridianū sup̄bie scilicet spūs: qui ni-
mirū in maiori splendoꝝ virtutum
actus insurgere solet. **H**ec autē q̄ p̄-
uāosa sit: sepius vobis itimare cu-
ramus. **I**niciū quippe omnis pec-
cati: et causa totius perditionis su-
perbia est. **P**ropterea quisquis es
qui salutem tuam operari studeas.
aduersus hanc super caput cornu
cuius habere memeto: vt nō eleue-
ris in supbiā. **N**ō exaltet cor tuū ⁊
nō abules in magnis atq; mirabi-
lib⁹ sup̄ te: s; tela ea q̄ de sublimi
veniūt superminēs capiti tuo cornu
cuius exapiat. **D**ane hoc solū ē cui
salutis p̄iter ⁊ regni titul⁹ inscribi-
tur: quia solus qui se humiliat sal-
uari ⁊ exaltari meretur. **I**am
vt breuiter repetam: quatuor hec

corrua crucis sunt. continentia. paciē
tia. prudentia et humilitas. **Felix** a
nima que in hac cruce gloriatur. in
hac cruce triumphat. tantū vt pseue
ret in ea. et nullis valeat temptatio
nib9 deici. **O**ret ergo quisq; in hac
cruce est. **O**ret cū beato andrea do
minū et magistrū suū. ne patiatue
eū de cruce deponi. **Q**uid enim ma
lignus ille non audeat. quid non
presumat impi9 atēptare. **Q**uod
egre manibus de discipulo. hoc in
deoz linguis facere cogitauerat de
magistro. **I**n utroq; tamen sera pe
nitentia ductus. victus et confusus
abesset. **V**tinā abeat similiter et a
nobis. eo vincente qui et in se et in
discipulo triumphauit. **F**aciat ipse
vt mereamur et nos in hac nostra
qualitāq; cruce penitentie. quā pro
ipsius noīe tulimus feliatē consumi
mari. qui est super omnia deus be
nedictus in secula. **A**men.

Eodem die de triplia genere bo
noz. et vigilantia sup cogitatioib9

Uppentius studiū et cura vi
gilatioz nostris esset cogitatio
nibus adhibenda fratres mei. nos
tris in quā quib9 tā sanctoz medita
tionū assidue materia misceatur.
nocte enī et die nobis pphetice et e
uangelice. sed et apostolice voces ca
nūtue et legūtue. que et penā minā
tur inferni. et gloriā regni pollicentē.
Vnde ergo nobis tam vane tā nox
ie. tam obcene cogitationes. et que
nūc inuidia et elatione. nūc super
bia et ambitione. et ceterisq; passioni

buz extorquent. vt vix aliquādo in
serenitatem sanctarū cogitationum
respiremus. **V**e nobis a torpore
et tepore cordis nostri. qui permit
timus nos hīs vanitatibus occupa
ri. et non magis transilimus in bo
na domini. siue in naturalia siue in
spiritualia seu etiā in eterna. **E**t
quidē naturalia bona magna.
spiritualia maiora. sed maxima sūt
eterna. **I**n pzinus reparamur. in se
cūdis exeratamur. extendimur et
beatificamur in tercijs. **V**i non po
tes oculū meditationis in illā subli
mitatem eternaliū bonoz infigere
quia stantia sunt. et omnē sensū exu
perant. in bonis grade que sunt in
exeratio virtutū visum reflecte. vt
videas q̄ pte conscientie. q̄ libere
frontis sit versori et conuersari in ca
ritate et castitate. in patientia et hu
militate ceterisq; virtutibus. que a
mabilem deo placabile et imitabi
lem hoībus reddūt. **E**t si et hec ni
mis sublimia sunt et transgredienti
a infirmitatē tuā. dimitte oculos tu
os in bona nature. que tibi tam fa
miliaria re debet. quātū tu familia
ris es tibi. **N**ec sic dicimus bona na
ture. quasi gracie non sint. sed ideo
quia ipsi nature quodāmodo ingeni
ta et cōplanta ta fuerunt. ante q̄ sic
ret peccatū illud quod non solū per
sonā infecit s; et naturā. **E**x tunc ve
ro ita nobis ad manū prouenisse
monstrantur propter vulnus inflie
tum. cū tamen nos illā nobis et ac
ta nos esse tam rationibus q̄ affec
tioib9 pleniq; sentiam9. **E**t qz
nos ex aīa et corpore subsistim9. in

verum apostoli ab animali parte/id
est a bonis corporis inapiam9: vt
nō sit prius qđ spiritale ē. s; quod
animale. **S**ūt autem oia bona cor
poris. et q̄ ei solūmodo debeam9 sa
nitas. Nichil autē ei vltra dandum
est vol q̄rendū s; hoc termino ligā
dum et frenandū est: cū fruct9 eius
null9 sit. et mors sit finis ill9. **V**ed
hic fouea est: que nolo vos lateat.
Insidiatur enī voluptas sanitati: et
tā subtili malignitate psequitur: et
vt vix eā quis vel possit caute vel
nouere. **S**i voluptati seruitur nō
sanitati. hoc iā de natura nō est. sed
sub natura: q̄ morti man9 dat. cum
magistrā constituit voluptate. **I**nde
est qđ multi ad tā rebelles impetus
descenderūt. vel vt dictū ven9 acce
derunt vt voluptate pferat sanitati:
et illisipise sepissime volūntur. q̄ sci
untur difficiles et acutissimas subse
qui passiones. **S**icut at corporis
natura est sanitas. ita cordis na
tura ē puritas: qz turbato oculo nō
videbitur deus: et cor humanū ad
hoc factū est vt suū videat creatore.
Si vero sanitati corporis sollicita est
pūteda custodia: et puritati cordis
tāto sollicitior est ipūteda: q̄to pe
ista dignior illa esse cōiunct. **H**ic
enī simpliater accipim9 puritatem: vt
videlicet oia q̄ agim9 pure et humi
liter cōfiteamur dñō i orōne. hōi i
cōfessione: et dicam9. **D**ixi cōfitebor
aduersū me iniusticiā meā dñō: et
tu remisisti impietate peccati mei.
Et qz sociale aīal sum9. ex hīs q̄
in nob sūt. ad ea que circa nos sūt
transcam9: vt si fieri potest qđ ex

nobis est: pacē habeam9 cū omnib9
hominib9. **H**ec ei est lex naturalis
societatis: vt oia quecūq; nobis fie
ri nolum9. alijs ne faciam9: et que
nobis fieri volum9. alijs ipendere
studeam9. **S**icut ergo debem9 sanī
tatem corpori/puritatem cordis: sic et fra
tri pacem. **S**am hinc transcendū
est ad sanctorū animas: que de hu
ius mortalitatis carcere ad celorum
gaudia volauerunt. **H**īs profecto
debemus imitationē: quia simulce
nobis fuere passibiles: et notas no
bis fecerunt vias vite. quos tā in
fatigabiliter q̄ interminabiliter te
nuerunt. **V**ed et illis qui nō in tan
ta sanctitate seu pacis penitētia exie
rūt. cōpassionē debem9 et oratioē. et
vt pius pater auferat scōriā eorum
et in bñficia flagella cōmutet: et sic
tandem reōsignet ad beate gaudia
ciuitatis. **S**icut ergo sanctis anima
bus imitationē. sic min9 sanctis cō
passionem debem9: illinc exemplū
hinc gemitū haurientes. **E**t sanc
tis vero angelis auxilium q̄rendū
est. et oculis suspirijs et frequētia
lacrimarū: vt illi supeminēti maiest
tati pces nrās offerat. referat grām
qz amīnistratoz spūs sūt missi. p
ter nos. vt hereditate capiam9 salu
tis. **A**b illo autē reu oīm dñō pi
etas q̄reda ē: vt ille cui9 natura bo
nitas. cui appriū ē misereri sp et pce
re/nō respiciat multitudinē iniquita
tatum nostrarū. sed secundum mul
titudinem miserationum suarū
misereatur nostri. **I**psi enim nos et
amorem debemus et subiectionem:
cum omni reuerentia et humilitate

Amore qz faciat nos et benefaciat nobis
subiectione qz sup nos est. **P**apit
nobis terribilis in consilijs sup filios
hoim // **E**t ergo **S**anitate cor
pori puritate cordi. pace fratri. imi
tatione scis compassione mortuis de
bem9; auxiliu ab angelo/pietate a
deo postulem9 **E**x archa naturaliu
bonoz habere debem9 et querere ut
sciam9 quia cu hec omnia que man
data sunt **E**t data nature fecerim9. ser
ui inutiles sum9; que debuim9 face
re fecim9. Aut vix enim aut nuq in
uenitur aliqd pceptum datu hoib9;
qd trāseat terminos possibilitate na
ture. **I**n hijs autē bonis sicut pdixi
m9 repamur. et quasi quodāmodo res
tituimur in antiquu; dū ad ingeni
um nature sanitatē reuertimur; dū
etiā nobis et hijs q circa nos sūt de
bitū rerum ordinem exhibeam9. **E**t
hec quidē pro bonis naturalibus.

Spiritualia autē bona i qib9
exercemur ut ad eterna tendamus.
quā eadem sūt sed alia. qz alio intui
tu considerata; cū plurimie tñ alijs
q longū est numerare. **I**lla enī iux
ta naturam; hec supza naturā esse
noscuntur. **N**am et in spūali exercitio
nō sanitatē debem9 corpi; sed serui
tutē sed afflictionē. sed laborē; iux
ta vocē illius spūalis et summe spiritu
alis hois qui dicebat. **C**astigo cor
pus meū; et i seruitutē redigo. **N**ec
istā tantū cordi puritatem debem9.
ut pure et humiliter cōfiteamur pe
cata nrā; sed ut inflectione cogitatio
ne et ope hanc arcūspirationē exhibe
am9; ut et vita nostra sit fructuosa
et fama gloriosa; nō que fructificet

sibi sed deo; nō que glorificet se. sed
patre suū qui in celis est. **P**ate quo
qz non solum fratib9 exhibendū dū
m9 in via ista; sed cū hijs q oderūt
pacem esse pacificū; portare oēs et a
nemine velle portari. **C**ōfitemur etiā
am nō modo passionem mortuis et
orationē. sed in spe cōgratulationē
adhibendam; quia **E**t si cōuersādū est
q i locis purgatorijs patitur. mul
to amplius collatandū. qz appē est ut
abstergat deus oēm lacrimā ab ocu
lis eoz; et iā non sit neq luctus ne
q clamor s; nec ull9 dolor. que pma
obierūt. **P**ancis vero aiab9 nō tm
imutationē. nec a scis āgelis tantū
modo querere debem9 auxiliū; s; ac
deter desiderare cōspectū eoz et esse
cū illis. et videre q sint ille volūne ce
li que sustinet orbem terrarū; in qb9
utilat et relucet tm et tam excellēs
diuinitatis insigne. **I**n dño autē deo
nō solum pietas querenda est; sed in
eū tota affectio dirigēda; ut diliga
mus nos ppter ipm et suspiciamus
que sit illa maiestas q cūcta faciat.
cūcta cōtineat; et in quā desiderant
rationales creature pspicere. **N**ec se
semitē spūalis exercitiū. qbus religio
sa meno et dilatatur et delectatur;
vnū eorum que retro sunt oblita et
ad anteriora id est eterna bona se
extendens; seqtur ad palmam sup
ne vocationis // **N**unquid non
supza naturam beat9 iste andreas
apostol9. cui9 solēpnitās pre ma
nib9 est trāsiliat q dicebat; o bo
na etix diu desiderata et iā cōcupis
centi animo preparata. securus et
gaudēs venio ad te. **A**lterati hois

est ista vox. et qui de bonis nature
ad grē bona surrexerat? ut nō solū
glorietur in spe. s; in tribulationi-
bus? et gaudens inter a cōspectu consi-
lii. q; dignus esset p noie ihesu cōtur-
melia pati. Nō modo enī patienter
sed et libetē: verū ardentē ad tor-
mēta sicut ad ornāmēta. ad penas
tanq; ad delicias pperabat. Porro
eterna bona illa sūt que nec oculi
vidit nec auris audiuit: et q; nunq;
exiunt ab illa patria que nescit nisi
gaudiū et iubilatiōē. Ibi nichil de-
est: ecce abūditia qua impleatur hu-
mana cupiditas. Que ē ista copia?
vbi nichil qd nolis sit. totū sit quod
velis? Fiat pax ait ppheta ad iheru-
salem in v̄tute tua: et abūditia in-
turbabit te. In illis inq; turrib; q;
iuxta ppham aliū gēmis edificabū-
tur: vbi adipe sumēti nō corripit sa-
ciamēti siciabit nos de9. Quid si ni-
chil dērit nobis/ aliqd aut nos la-
tuerit? nunqd erit glā cōsumata? I-
deo nichil latebit nos: et ecce sapiē-
tia qua curiositas hominis saccē.
Sapiētia qua tunc oīa que in celo
et q; in terra sūt pfectissime cognosce-
m9: in ipso fonte sapientie retū oīm
cognitiōē bibentes. Nō metua sus-
pitiones/ nō timebo cōsilia: quia ci-
uitas illa iuxta iohem purissimo vi-
tro similis erit: ut sicut p vitū luci-
dissime cernim9. sic aliorū cōscienti-
as clarissime videam9. Quid et si ni-
chil defuerit et nichil latuerit? ma-
neat aut timor et anxietas amitten-
di? Qui posuit inq; fines tuos pa-
cem. et pfortauit secas portauit tua-
rum: ita ut null9 inimic9 intret: nul-

lus exire possit amicare. Vbi ergo sū-
ma abūditia/ sūma sapiētia/ sūma
potētia est: puto q; nichil desit ple-
nitudini beatitudinis. quantū spec-
tat ad sūmam felicitatis humane.
Hec sūt bona nature/ gracie/ glorie:
bona humanitatis. bona virtutis/
bona eternitatis. Hec cogitemus/
hec tūinem9 sciatēs et iuxta pcep-
tum legis reuocem9 tūinatiōē:
quia sic viuē et in talibus vita spiri-
tus mei. Die enī cogitatio scā serua-
bit nos ut dicam9 cum scō: medita-
tio cordis mei in cōspectu tuo semp:
domine adiutor meus et redemp-
tor meus.

In obitu reuerētissimi patris hu-
berti sermo beati bernardi.

Humbertus famulus dei
mortu9 est: deuotus fa-
mulus. seru9 fidelis. Ipse
vidistē quō nocte pterita
inter manus vestras expirauit: tanq;
vnu9 ex vernaculis terre. Per hoc
exiguū fatigauit cum mors et de-
molita est inter fauces suas: ut faci-
aretur sāguine quē sitiuit. Eya fecit
qd potuit: occidit carnem: et ecce
recondita est in corde terre. Depa-
rauit a nobis dulcem amicum: pru-
dentem cōsiliarium: auxiliarium
fortem. Nec michi nec vobis peper-
it insatiabilis homiada: michi au-
tem minus. Dicine separas ama-
ra mors? O bestia crudelis o ama-
ritudo amarissima! o terro9 et horro9